

UN LLIBRE, UNA PEL·LÍCULA I UN PARC D'ATRACCIONS COMMEMORARAN EL TRENTA ANIVERSARI DEL GUERRER GAL

El cel no cau mai sobre el cap d'Astèrix

Som a l'any 1989 després de Crist. Tot França està ocupada en la celebració del bicentenari de la Revolució francesa i el centenari de la torre Eiffel. Una editorial, però, una societat constructora i algunes distribuïdores preparen un altre aniversari: Astèrix compleix trenta anys.

Salvador Cot

Astèrix i Obèlix van nèixer a la setena vinyeta de la revista infantil *Pilote*, l'octubre del 1959. En principi, la idea de René Goscinny —guionista— i Albert Uderzo —dibuixant— era fer un personatge molt francès, com a reacció contra l'absoluta hegemonia del còmic americà d'aleshores, centrat sobretot en personatges del tipus de Superman o Tarzan. Per competir amb ells necessitaven un emplaçament històric prou èpic i alhora clarament francès. La decisió va ser ràpida: *Le roman de Renart*.

La feina va ser intensa, però curta.

Tres mesos abans de l'aparició de *Pilote*, un altre dibuixant, Jen Trubert, comença a publicar una llarga sèrie localitzada a la mateixa època. Goscinny i Uderzo no tenen més remei que anar encara més enrere en les pàgines del manual d'història, exactament a la lliçó que parla de *Nos ancêtres, les gauloises...*

En un principi, la idea d'Albert Uderzo era fer una mena de Superman que resolgués els seus problemes amb els romans a base d'espasa i escut; un guerrer de caire germànic, alt i fort. La versió que finalment es va imposar va ser la de Goscinny: un gal nassut, enginyós i tan petit com un *astérisque*. Immediatament va estar acompanyat

d'un amic inseparable. Obèlix (*obélisque*) reuneix els defectes que Astèrix no té; és golafre, susceptible, li agraden les baralles i s'enamora amb facilitat. En realitat ell és el veritable antiheroi. «Obèlix —assegura Albert Uderzo— és un personatge inevitable. Ens vam adonar que Astèrix no podria funcionar com antiheroi perquè és qui ha de donar sentit al fil argumental de la història. Aleshores vam crear Obèlix, que és qui té tots els defectes. Passa una mica com en els pallassos: el blanc seria Astèrix i el grotesc Obèlix».

Astèrix pren la poció màgica

Encoratjats per la bona acollida del personatge, Goscinny i Uderzo es de-

cideixen a recopilar les aventures d'Astèrix en un àlbum, que s'editarà dos anys després de l'aparició del personatge, el 1961. La tirada inicial són deu mil exemplars, i se'n van vendre sis mil. Tres anys després, els àlbums d'Astèrix ja són un esdeveniment editorial, amb vendes de més de 150.000 exemplars. El 1965 França llança a l'espai el seu primer satèl·lit de comunicacions i l'anomena Astèrix. L'èxit arriba fins i tot al consell de ministres. Un vespre, el ministre François Missoffe explica a René Goscinny i Albert Uderzo que en el darrer consell, el general De Gaulle va anar anomenant a cadascun dels seus ministres amb el nom d'un dels personatges del llogaret gal. Temps després, Georges Pompidou escriuria personalment als autors suggerint que podrien fer viatjar Astèrix a Hel·l·là. Li van fer cas.

El 1967 els àlbums d'Astèrix depassen el milió d'exemplars i són traduïts a trenta-dues llengües (el català haurà d'esperar encara uns quants anys). Aquell mateix any es porta al cinema la primera aventura d'Astèrix. L'èxit és tan gran que immediatament es comença a treballar en la segona pel·lícula, *Astèrix i Cleopatra*, que s'estrenarà l'any següent.

Però el maig del 68 la redacció de *Pilote* està en plena ebullició. Els dibuixants i els guionistes de la revista acusen Goscinny i Uderzo d'haver creat un personatge burgès i racista. I el que és pitjor: de guanyar molts diners. René Goscinny està a punt d'abandonar el personatge. De Gaulle, finalment, cau. Astèrix, no.

Pocs anys després, el 1974, Goscinny i Uderzo deixen definitivament *Pilote*. El personatge és prou popular perquè les seves aventures s'editin independentment.

El següent pas serà crear uns estudis de cinema, a imatge i semblança de Walt Disney. Els Studios Idéfix seran compartits entre Astèrix i Lucky Luke, un altre dels personatges sorgits de la imaginació de René Goscinny, aleshores també publicat per l'editorial Dargaud. Però els estudis només generaran dues pel·lícules i alguns espots publicitaris. No arriben noves comandes i el 1978 s'han de tancar. El prestigi del personatge, però, resta intacte i els rècords de vendes se succeeixen.

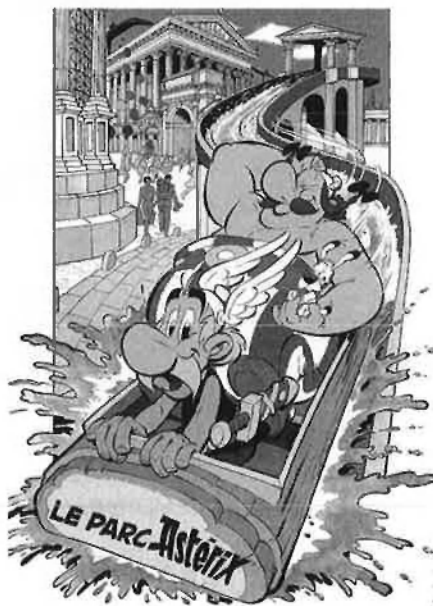
Supervivència

El 1977 René Goscinny mor d'un infart. Se n'havien publicat vint-i-tres àlbums. El següent, *Astèrix a Bèlgica*, està encara en període de confecció i Albert Uderzo es nega a finalitzar-lo.

L'editorial el demanda i és condemnat a acabar l'àlbum tot sol. Una segona sentència li donaria la raó temps després, quan el llibre ja és al carrer.

A partir d'aquell moment Uderzo es decideix a fundar la seva pròpia editorial i a assumir les funcions de guionista. «No podia deixar morir Astèrix —diu Uderzo— per la quantitat de cartes que vaig rebre demanant-me que continués. Vaig optar per fer jo mateix els guions i continuar publicant àlbums mentre el personatge em diverteixi».

Bé per això o perquè el negoci seguia anant en alça, el 1980 es publica *La gran raça*, tot estrenant editorial pròpia. L'àlbum és una història poc convincent sobre els amors d'una mena de Romeo i Julieta a la gal·la. Des de la mort de René Goscinny, el nivell crea-

tiu de les aventures d'Astèrix, ha quedat força minvat, no en la qualitat dels dibuixos —excel·lent, com sempre—, sinó en la línia argumental de les aventures, que recauen massa en els tòpics que va crear Goscinny.

De tota manera, el filó d'Astèrix no s'esgota. Del darrer àlbum, *Astèrix a l'Índia*, se'n va fer un primer tiratge de sis milions d'exemplars en trenta-nou llengües (també en català, ara sí) i les anteriors aventures se segueixen reeditant. Astèrix, tot i l'absència de Goscinny, és un bon negoci que porta camí d'haver venut 200 milions d'àlbums. Potser amb Goscinny, Astèrix no hauria viatjat mai a l'Índia, un país poc explotable des del punt de vista de l'humor europeu, però també és cert que els darrers episodis han mantingut una clara corba ascendent, que pot aportar nous moments de brillantor a les aventures del petit guerrer gal.

L'any ics

Al marge de les crítiques, el 1989 serà un any molt actiu per als integrants de l'aldea gal·la. Per primera vegada sortiran del paper on van ser creats i assoliran la tercera dimensió. El feliç esdeveniment tindrà lloc a Plailly, un petit poble de la Picardia pròxim a París, on s'ha instal·lat el Parc Astèrix, el primer parc d'atraccions temàtic que no pren com a personatges principals els de la factoria Disney.

El parc ha estat promogut per un consorci d'empreses amb capital íntegrament francès, que s'han després de 16.000 milions de pessetes per a construir unes instal·lacions modèliques. L'atracció principal és una reproducció exacta de l'aldea gal·la, realitzada amb els materials *originals* del còmic. «El poble —diu Uderzo— ha estat fet amb materials reals. És a dir que, contràriament al que es fa en el teatre o el cinema, les cabanyes dels gals s'han construït amb pedra i fusta. De fet s'hi podria viure allà. Són com petites cases de camp».

A base de verisme els promotors del Parc Astèrix esperen rebre cada any dos milions i mig de visitants, que pagaran cadascun mil cinc-cents pessetes per passejar-se pel mig de l'aldea gal·la, pel lloc on comencen i acaben totes les aventures d'Astèrix. La inauguració està prevista per al pròxim 30 d'abril i el parc restarà obert fins a finals de setembre, aprofitant els cinc mesos de relatiu bon temps que permet el clima del nord de França. Segurament va ser somiant en la temporada de dotze mesos que els directius del Parc Astèrix es van interessar en la possibilitat d'instal·lar-se a la rodalia de Barcelona, projecte que han abandonat potser perquè la Generalitat s'estima més un parc d'atraccions de capital nord-americà.

Però no solament de parcs viu Astèrix. Enguany hi ha prevista l'edició d'un nou llibre, encara que no de còmic. Es tracta d'un vell text de René Goscinny que explica com i de quina manera l'Obèlix va caure dins la marmita de poció màgica quan era petit. L'àlbum ha estat il·lustrat per Uderzo amb dibuixos que mostren la infantesa dels herois gals.

Astèrix ha superat la mort d'un dels seus creadors amb una salut encomiable. «El que passi amb Astèrix després de la meua mort —diu Uderzo— no em preocupa gens, perquè no serà problema meu».

Però, com diria Abraracourcix, això no passarà demà. □